

4.1. EGIPAT

EGIPAT- KARAKTERISTIKE VREMENA

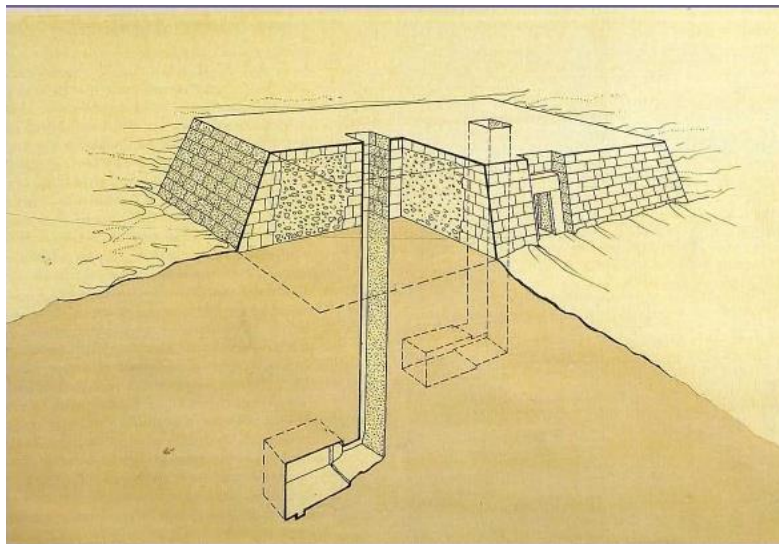
Smještaj drevnog Egiptata je u porječju rijeke Nil – „ Egiptat je dar Nila „. Rijeka Nil poplavljuje okolna područja, ostavlja mulj koji je vrlo plodan tako da uspjevaju dvije žetve godišnje. Egipćani osmišljavaju i sistem kanala za navodnjavanje i ne oslanjaju se samo na poplave, za te poslove je potrebno jako puno radne snage i dobra organizacija. Iz tog razloga faraoni ujedinjuju Gornji i Donji Egiptat u jedno veliko Egipatsko Carstvo. To je razdoblje od 3000 g. pr. Kr. – 30 g. pr. Kr. kad ga osvajaju Rimljani. Uređenje Egiptata je robovlasničko, na čelu je faraon, a uz njega svećenstvo. Najvažnije božanstvo u drevnom Egiptu bilo je sunce , a nazivali su ga Amon Ra, vjerovalo se je da je faraon Bog na zemlji koji prima moć od zraka sunca. Prijestolnica je bila u gradu Thebi, sve do faraona Amenofisa IV koji želi uvesti reforme, sebe ne smatra bogom i želi umanjiti moć svećenstva, a aprijestolnicu seli u Tel el Amarnu. Nakon njegove smrti prijestolnica se ponovo seli u Thebu. Svi gradovi su nicali s desne strane Nila, dok su na lijevoj bili „ gradovi mrtvih „ - NEKROPOLE. Nasuprot grada Thebe je bio građen velik broj nekropola i taj dio se je zvao „ dolina kraljeva „. Poznavali su i pismo – HIJEROGLIFE.

EGIPAT- ARHITEKTURA

Gradile su se stambene građevine, grobnice i hramovi. Stambene građevine nisu sačuvane, jer su bile građene od trstike ili palminih grana i zemlje, odnosno mulja. Grobnice i hramovi su građeni od kamena, s razlogom - kamen je trajan materijal, a vjerovalo se je da postoji vječni život, pa je trebalo osigurati faraonu građevinu preko koje će otići u vječnost. Faraonovo tijelo se je mumificiralo, polagalo u sarkofag i smještavalo u grobnicu koja je imala zadatak obilježiti faraonov grob a istovremeno ga sakriti od potencijalnih pljačkaša.

Prve grobnice nazivaju se MASTABE (arapski – sjedalica) i tipične su za Donji Egipat, to su grobnice pravokutnog tlocrta, napravljene od cigli ili kamena, a sastoje se od tzv. bunara (koji se nalazi u sredini objekta i služi za smještaj sarkofaga koji bi se zatrpao kamenjem) i kapele (koja je bila u visini zemlje i služila je za pogrebne darove).

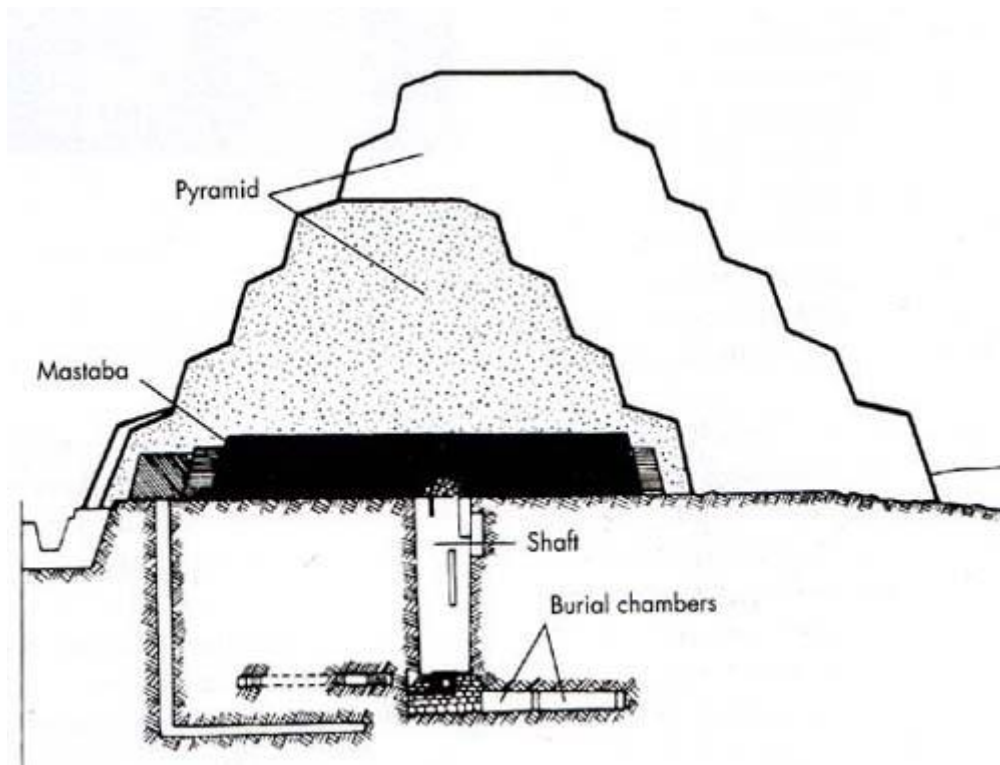

TRODIMENZIONALNI PRIKAZ MASTABE

OSTACI MASTABA

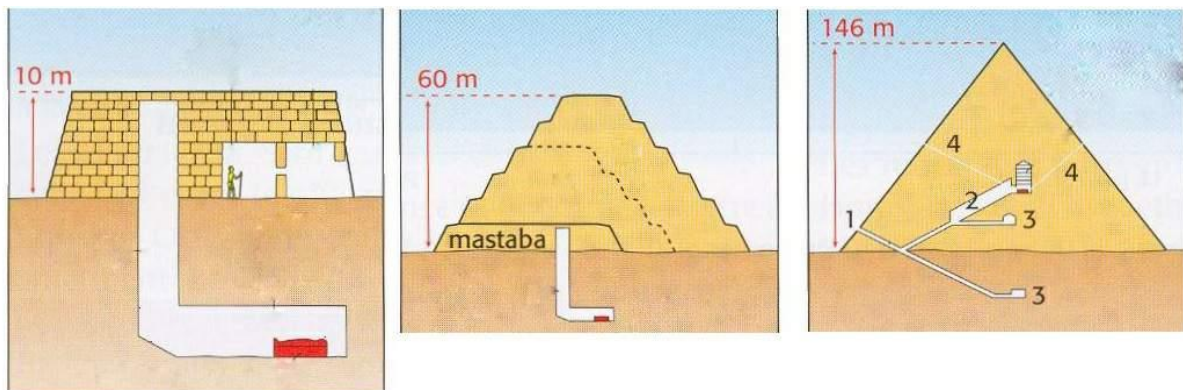
Od oblika mastabe razvila se je STEPENASTA PIRAMIDA.

DŽOSEROVA STEPENASTA PIRAMIDA U SAKKARI

Ova piramida ima šest stepenica, simbolizira put u nebo (ili širenje zraka sunca s neba na zemlju). Imhotep, kraljev vezir i svećenik, je poznat kao prvi

arhitekt koji je radio na projektu Džoserove piramide, koja je u nekoliko navrata dograđivana, dodavane su stepenice i tlocrt je od kvadrata dograđen u oblik pravokutnika. Visina piramide je bila oko 60 m.

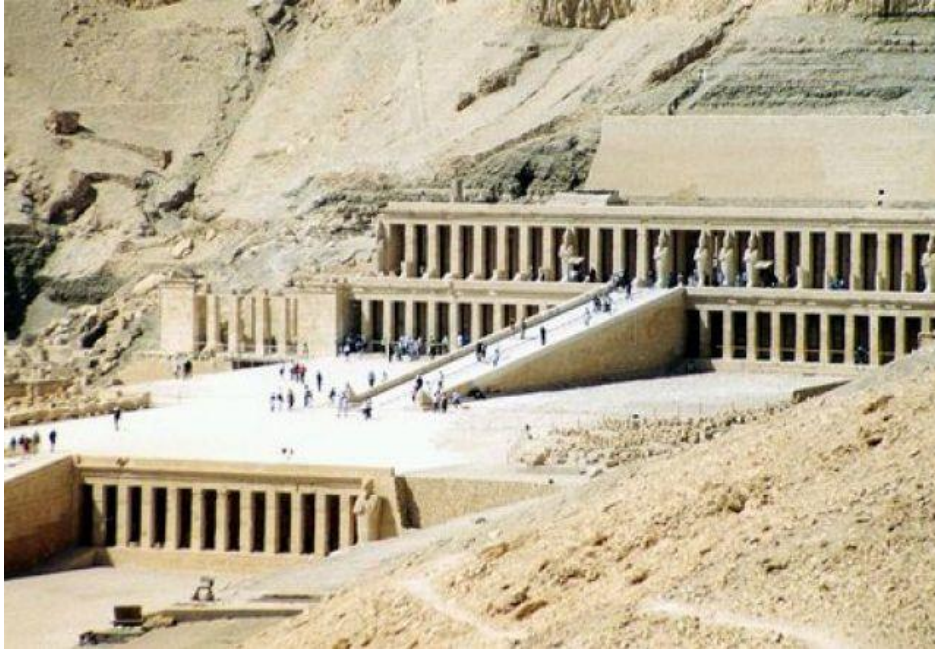

RAZVOJ GROBNE ARHITEKTURE OD MASTABE DO PRAVILNE PIRAMIDE

Nakon stepenaste piramide, razvila se je PRAVILNA PIRAMIDA koja je bila glatkih stranica i pravog priklonog kuta od 51° . Najveće piramide su u Gize – hu (kraj Kaira) i to su piramide faraona Keopsa, Kefrena i Mikerinosa. Najveća je Keopsova, s bazom 230×230 m i visine 147 m. Kefrenova piramida je visine 140 m a Mikerinosova 60 m . Monumentalni volumen piramide je jako zatvoren, gotovo puno geometrijsko tijelo ravnih stranica. Na površini bilo je oklopljeno najglatkijim pločama koje su reflektirale svjetlo i u golemom prostranstvu pustinje odavale istinski zapanjujući dojam na promatrača. U unutrašnjosti, piramida se sastoji od uskih mračnih hodnika koji vode do glavne faraonove grobne komore koja je, u odnosu na monumentalni volumen zida piramide, jako mala ($10 \times 5 \times 5$ m).

Postoji još i GROBNICA U STIJENI koje je primjer hram i grobnica kraljice Hatšepsut u Deir-el-Bahari. Grobnica nije u prirodnoj pećini, nego su u stijeni izbušene prostorije.

HRAM I GROBNICA KRALJICE HATŠEPSUT U DEIR-EL-BAHARI

Primjer još jedne vrste grobnice je GROBNICA POD ZEMLJOM, a pripada faraonu TUT-ANKH-AMONU

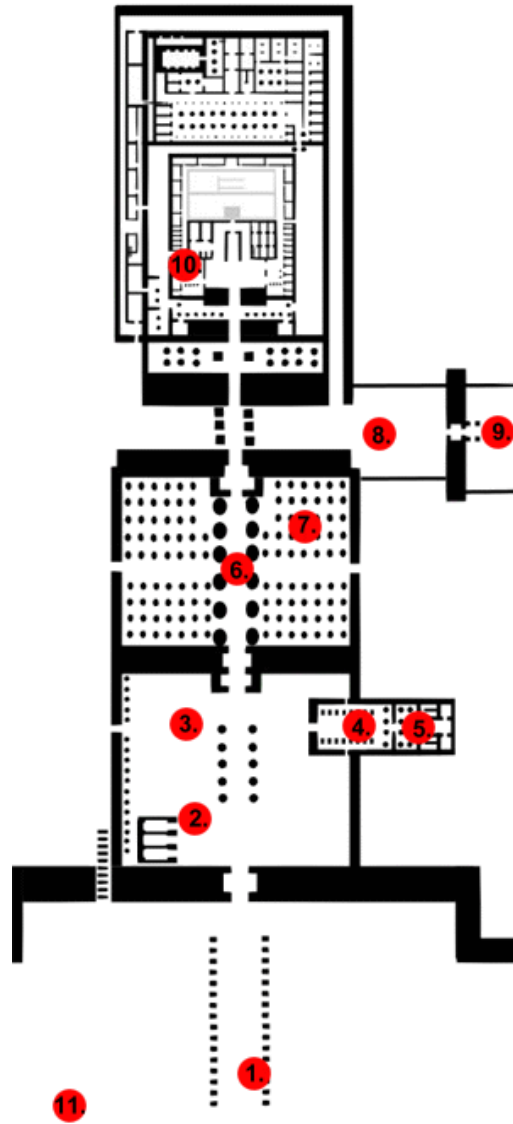
TUTANKAMONOV KOVČEG I POGREBNA MASKA

EGIPATSKI HRAM

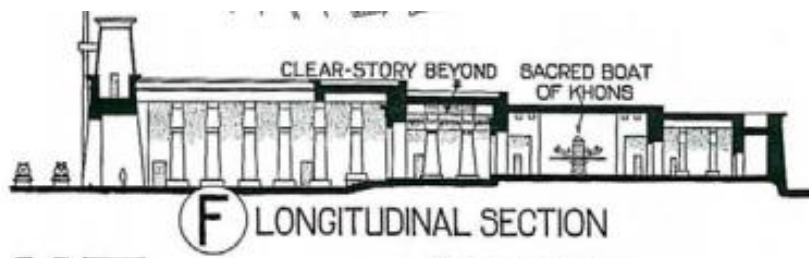
Egipatski hram zovemo još i „ šuma stupova „ , iz razloga što imamo veliki broj stupova velikog promjera na malim razmacima. Tlocrti su izduženi, pravokutni. Do hrama obično vodi niz skulptura životinjskih likova na kamenim postoljima. Tlocrt hrama se sastoji od nekoliko prostorija različitih funkcija, a koje su sve manje i mračnije, kako površinom tako i visinom (strop se spušta, a pod se diže).

Amonov hram u Karnaku (Carnacu), gradio se je oko 1500 godina. Hram je dug 355 m, a do njega vodi aleja sfingi dugačka 400 i široka 20 m. Do hrama vodi aleja sfingi (tijelo lava, glava faraona)koje su okrenute prema promatraču. Ispred ulaza se nalazi par obelisaka (visoki stupovi četvrtastog oblika, na vrhu kojeg je pozlaćena piramida, a po čijoj površini su hijeroglifi). Iza toga je par kolosa - dvije figure faraona u sjedećem položaju. Sam hram započinje pilonima (veliki kameni blokovi skošenih stranica, koji nadvisuju hram), nastavlja se hipostilnom dvoranom (prostor s velikim brojem stupova koji je djelomično natkrit). Slijedi središnja dvorana , potpuno natkrita i prostor je potpuno mračan. Na kraju je svetište pa svečana sala. Pravocrtni hod od portala, kroz sve geometrijske prostorije, do svetišta određuje prostor hrama. Hipostilne dvorane sa preglomaznim stubovima su zastrašujuće i tamne, a pogled sprijeda nam stvara lažni dojam prohodnosti do svetišta kojem su mogli pristupiti samo odabrani. Pristup prvoj prostoriji bio je dozvoljen svima, hipostilnoj dvorani samo plemićima i svećenicima, svetištu samo svećenicima i faraonu, a u svečanu salu je ulazio samo faraon. Postoji veliki broj hramova, osim ovog, pr. hram u Luksoru, Tebi.

Konstruktivni sistem koji su koristili je sistem **stup – greda – kamena ploča**. Arhitekturu karakterizira težina i masivnost, a sve iz želje da spomenik traje vječno, velika masa koja čvrsto stoji na zemlji. Stupovi , kao glavni nosači imaju bazu, tijelo stupa i kapitel, koji predstavlja proširenje stupa na gornjem dijelu da nebi došlo do probijanja grede. Kapiteli su bili ukrašavani obično prema uzorcima iz biljnog svijeta, pupoljcima papirusa ili cvijetom lotusa.

TLOCRT HRAMA U KARNAKU

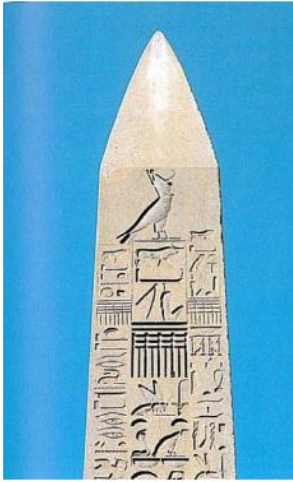
UZDUŽNI PRESJEK KROZ HRAM

3D MODEL HRAMA U KARNAKU

ALEJA SFINGI

OBELISK

SFINGE

RAZLIČITE VRSTE KAPITELA

EGIPAT – SKULPTURA

Egipatske skulpture je komponirana strogo simetrično, nema pokreta tijela ili izraza lica. Oblici su zatvoreni, bez suvišnih pojedinosti, glatke površine. Izvedena je obično u kamenu, koji simbolizira trajnost i neuništivost.

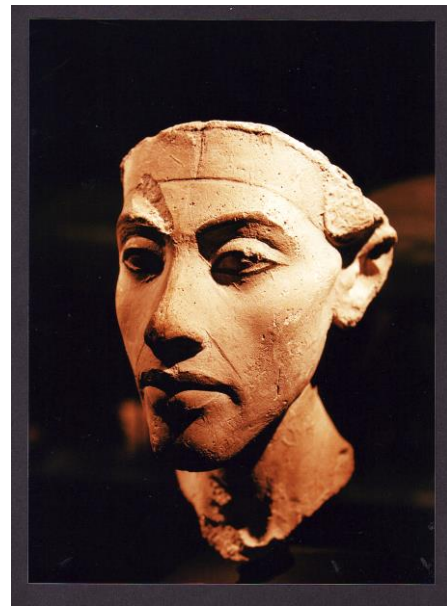

SKULPTURA FARAONA

Velika sfiga u kompleksu piramida u Gizi je statua koja predstavlja mitsko stvorenje sa tijelom lava sa ljudskom glavom. To je najveća monolitna skulptura u svijetu dužine 73.5 metara, širine 6 m i visine 20.22 m visoka. Ona je najstarija poznata monumentalna skulptura vjerojatno sagrađena u vrijeme faraona Kefrena . Ova skulptura ima iste karakteristike, gleda prema istoku na kojem sunce izlazi.

VELIKA SFINGA

PORTRET KRALJICE NEFERTITI I FARAONA EKHNATONA

Budući da faraon Ekhnaton nije želio da ga se smatra Bogom, njegov portret je realističan, stvaran. Portret faraona, kao i portret njegove žene izrađeni su u kamenu i obojani su.

EGIPAT – SLIKARSTVO

Slikarstvo pratimo kao zidno. Teme su zagrobni život, svakodnevni život, vjerske ceremonije, pobjede faraona. Ne poznaju dubinu prostora, svi likovi su na jednoj liniji, a ako je prikazan lik viši, to znači da je važniji. Prikaz je karakterističan po tome da su glava i donji dio tijela prikazani u profilu, a gornji dio tijela frontalno.

BOG ANUBIS VAŽE DUŠU POKOJNIKA

